

Asia: VM068:00/2017

Kuuleminen henkilötunnuksen uudistamista koskevan työryhmän johtoryhmän väliraportista

Nykytilan ongelmat

Onko työryhmä mielestänne tunnistanut oikeat haasteet nykyjärjestelmässä? Onko tiedossanne sellaisia ongelmia, jotka tulisi näiden lisäksi huomioida?

Työryhmä on tunnistanut oikeat haasteet.

Onko järjestelmässä sellaisia elementtejä, joista ei mielestänne saisi luopua?

Mielestämme nykyinen VTJ luottavine ydintietoineen on erinomainen elementti. Tietoihin voi luottaa ja tämän tulisi olla jatkossakin järjestelmä, jota kehitetään ja jonka ympärille muita ulottuvuuksia voidaan linkittää.

Tulevaisuuden näkymät ja haasteet

Millaisten ilmiöiden oletatte vaikuttavan henkilön yksilöinnin ja identiteetin tarpeisiin tulevaisuudessa? Onko joihinkin muutostrendeihin reagoiminen erityisen kriittistä tulevaa ratkaisua suunniteltaessa?

Ihmisten liikkuvuus lisääntyy tulevana vuosina entisestään. Tähän on syytä varautua toimivilla ja tarpeisiin vastaavilla järjestelmillä.

Miten näette nykyisen henkilötunnusjärjestelmän mahdollisuudet vastata tulevaisuuden haasteisiin?

Nykyinen henkilötunnusjärjestelmä ei voi vastata tulevaisuuden haasteisiin

Oletteko tunnistaneeet sellaisia jo olemassa olevia tarpeita, joihin väliraportissa esitetyt ratkaisumallit eivät kykene vastaamaan?

-

Biometria

Miten näette biometrian hyödyntämismahdollisuudet uudistuksessa?

Mahdollisuudet biometrian hyödyntämisessä ovat realistiset. Osaamista, välineistöä ja kokemusta on jo tietyillä viranomaisilla. Näiden tahojen osaamista voidaan hyvin hyödyntää myös jatkossa henkilötunnuksen uusimiseen liittyvässä työssä. Emme näe tarpeellisena, että nykymuotoista osaamista tulisi laajentaa isommalle viranomaiskentälle.

Millaisia mahdollisuuksia biometria tarjoaa?

Biometriaa apuna käyttäen pystytään luomaan luotettava henkilöllisyys / tunnus henkilöille, joilla ei ole muutoin dokumentteja henkilöllisyyden varmentamiseksi. Kuten raportissa on todettu, biometrisiä tunnisteita ei tule käyttää asiointitilanteissa. Näemme hyvänä ratkaisuna biometrinen tunnisteen käyttömahdollisuuden ensirekisteröinnin yhteydessä.

Millaisia riskejä näette biometrian hyödyntämisessä?

Itse ohjelmistojen kehittäjien/ tarjoajien tuomat riskit: hinnoittelu, tietoturva, ohjelmistoon kertyvien tietojen väärinkäyttömahdollisuudet. Avataanko pääsy arkaluontoisiin massatietoihin viranomaistahojen ulkopuolelle?

Ratkaisumallien arviointi

Kommentteja minimimallista

Olisiko tämä hätäratkaisu, joka vaatii suhteellisen pian tulevaisuudessa kuitenkin lisämuutoksia? Minimalli ei liene riittävä vastaus lisääntyviin haasteisiin.

Kommentteja keskitetystä mallista

Tunnuksen antaminen jokaiselle henkilölle, joka tulee asioimaan suomalaisessa yhteiskunnassa on perusteltua. Niin ikään uudenmallinen neutraali merkijono, josta ei voi päätellä henkilön ikää tai sukupuolta nähdään hyvänä vaihtoehtona nykymuotoiselle henkilötunnukselle. Mallia tulee kuitenkin suunnata siihen, että tunnus on heti liitettävissä yhteen henkilöön eikä rinnakkaisia identiteettejä luotaisi. Tässä tulisi käyttää apuna biometrisiä tunnisteita. Herää kysymys järjestelmän käytettävyydestä ja tarkoituksenmukaisuudesta, jos järjestelmässä on tietoja, joita ei ole voitu vahvistaa tai tunnuksia on useita samalle henkilölle. Rinnakkaisten rekisteri-identiteettien jälkikäteinen yhdistäminen luo kuvan epätäydellisestä ja keskeneräisestä ratkaisusta, jonka lopputulos on epävarma.

Kommentteja hajautetusta mallista

Onko järkevää mahdollistaa useiden eri viranomaisten / toimijoiden luoda identiteettiavaruuksia? Onko linkittäminen turvallista /luotettavaa? Hajautettu malli antaa tilaa virheille / epätäsmällisyyksille . Valtionhallinnon järjestelmät nyky muodossaan myös herättää kysymyksiä, miten tämä käytännössä toimisi järkevästi ja käyttäjäystävällisesti? Ja kuka ottaa kokonaisvastuun oikeiden tietojen linkittymisestä ja järjestelmän toimivuudesta? Kysymyksiä herättää myös mahdolliset sopimusoikeudelliset ongelmat.

Sinänsä hajautettu malli olisi esitetyistä vaihtoehtoista tulevaisuuden haasteisiin ja asiakasystävällisyyttäkin painottaen varteenotettava vaihtoehto. Hajautetussa mallissa henkilön eri linkitettyjä tietoja löytyisi yhden tunnuksen alta ja tietojen hallinnointi ja tarkastaminen olisi henkilöille helpompaa. Tämä olisi mahdollisesti ainakin osa vastausta siihen haasteeseen, että nyky-yhteiskunnassa henkilön tulee asioida useissa eri viranomaisissa ja henkilön tiedot eivät kulje mukana.

Millä tavalla työtä tulisi mielestänne jatkossa suunnata? Mitkä elementit esitetyistä malleista ovat mielestänne tarkoituksenmukaisia jatkoselvityksen kannalta?

Esitetyistä elementeistä erityisesti sukupuolineutraalisuus sekä henkilön syntymäajan poisjättäminen tunnuksesta ovat tarkoituksenmukaisia. Nykymuotoisten henkilötunnusten käyttöä uusien rinnalla on myös tarpeen jatkoselvittää.

Keskitetyn ja hajautetun mallin jonkinlainen yhdistelmä vaikuttaisi tulevaisuuden haasteisiin parhaiten vastaavalta ratkaisulta. Keskitetyn mallin neutraali ja pysyvä tunnus tarvittaessa biometrisia tunnisteita apuna käyttäen rinnakkaisten tunnuksien estämiseksi sekä hajautetun mallin asiakaslähtöisyys ja tietojen moniulotteisuus ovat mallien parhaita elementtejä.

Mitä elementtejä malleista puuttuu tai haluaisitteko esittää kokonaan toisenlaista ratkaisumallia?

-

Vaikutukset

Miten vaikutusarviointia olisi mielestänne tarkoituksenmukaista tehdä, kun jatkoselvityksen kohde on konkretisoitunut?

-

Mitä tahoja olisi mielestänne tärkeää kuulla vaikutuksia arvioitaessa?

-

Miten arvioisitte vaikutuksia järjestelmiinne tai toimintaanne seuraavissa tilanteissa, olettaen mahdollisuuden kohtuulliseen siirtymäaikaan:

- A) henkilötunnuksen välimerkki muutetaan tai lisätään uusi välimerkki
- B) henkilötunnuksesta poistetaan sukupuolietieto
- C) henkilötunnuksesta poistetaan syntymäaika
- D) henkilötunnuksen muoto muutetaan kokonaisuudessaan erilaiseksi merkkisarjaksi

-

Muut kommentit

Muita kommentteja väliraportista tai selvityksen kohteesta

Poliisin suunnittelemaa mobiilihenkilökorttia ei avattu raportissa, mitä se käytännössä tarkoittaa. Siitä olisi ollut hyödyllistä saada lisätietoja.

Avoin vastauskenttä

Tähän voitte kirjoittaa vapaasti jäsennellyn avovastauksen

Nykyinen keskitetty henkilötunnusjärjestelmä luo selkeän ja luotettavan kuvan suomalaisesta yhteiskunnasta. Kun ydintietoja ylläpidetään ja hallinnoidaan keskitetysti, tuntuu järjestelmä turvalliselta ja virheiden mahdollisuudet pienenevät. Nykymuotoista ydintietopohjaista ja keskitettyä järjestelmää kehittämällä enemmän hajautetumpaan malliin, jossa pystytään takaamaan luotettava eri identiteettiavaruuksien linkittyminen oikeaan henkilöön haastaa järjestelmät, mutta luo tulevaisuutta. Henkilön itsensä kannalta ns. yhden luukun periaate toteutuisi osaltaan myös, kun henkilöllä olisi pääsy omiin identiteettiavaruuksiinsa tietojen tarkastamista varten esimerkiksi kotoaan. Lisäksi eri viranomaiset ja mahdollisesti muutkin toimijat saisivat myös (osaksi henkilön suostumuksin) tietoja suoraan ko. järjestelmästä ja asiointitarve useiden eri toimijoiden luukuilla näin ollen vähentyisi.

Nykymuotoisen järjestelmän ongelma, jossa henkilötunnuksia ei voida myöntää kaikille niitä tarvitseville henkilöille poistuisi sillä biometriset tunnistet ja niiden laajempi käyttö mahdollistane luotettavan identiteetin luomisen nykyistä useammin henkilöille, joilla ei ole henkilöllisyyttä osoittavia dokumentteja. Biometrinen tunnistetiden nykyistä laajemmassa käytettävyydessä voidaan hyödyntää jo olemassa olevia turvallisuusviranomaisten myöntämisprosessia.

Lunabba Maria

Länsi-Suomen maistraatti - Lausunto on annettu kaikkien maistraattien puolesta. Asiasta päätetty HELMI-prosessityöryhmässä.